تورکیای ئەردۆگانی گۆڕبزری شەهیدانی کوردمان دەکات ... ڕێزا شوان

تورکیا ڕەگەزپەرسترین و فاشسترین و دڕندەترین دەوڵەتە لە جیهاندا، تا سەر ئێسقان دوژمنی سەرسەختی کوردن، هەرگیز چاویان بە بوونی کورد دا هەڵنایات.. تا ئەمڕۆش دانیان بە ناسنامەی نەتەوەیی کوردا نەناوە.. ئەردۆگانی دیکتاتور کە زۆر بیربۆگەنتر و ڕەگەزپەرستر و دڕندەترە لە ئەتاتورکی گۆڕبەگۆڕ. چەند جارێک دووبارەی کردۆوە، کە لە تورکیادا: یەک نەتەوە و یەک زمان و یەک ئاڵا هەیە. واتە هێڵی راست و چەپیان بە سەر بوونی نەتەوە و زمان و ئاڵاکانی نەتەوەکانی تردا کێشاون. ئاشکرایە کە مەبەستی سەرەکی و تایبەتییان لەم ئایدۆلۆژییە بۆگەنەیان، نەتەوەی کوردمان و زمانی کوردیمان و ئاڵای کوردستانە، بەم بیر و ئایدۆلۆژییە بۆگەنە و ڕەگەزپەرستییەشیان، نەوەکانیان گەش و پەروەردە کردوون و دەکەن.. تا لە منداڵییەوە رقیان لە کورد بێت.

پارتی ناداد و ناگەشەپێدانی ئەردۆگان، بە هەموو شێوەیەک دوژمنایەتی کورد دەکەن و ژەهری رقی ڕەشیان بە کورد دەڕێژن.. تەنانەت واز لە شەهیدان و مردووانی کوردیش ناهێنن.. بڕیاری قەدەغەکردنی ئەوەشیان دا، کە نابێ بە نووسینی کوردی لاتینی لەسەر کیلەکانی گۆڕەکانی شەهیدان و مردووانی کورد بنووسرێن.. نابێت ئەو پیتە کوریانەی کە لە زمانی کوریدا هەن و لە تورکیدا نین، بە کاریان بهێنن.. نابێت لەسەر کێلەکانی گۆڕەکانی شەهیدان و مردوانی کورد، بە کوردی بنووسرێن و نابێت هیچ نازناوێکی کوردیش بە مردووەکانیان لەسەر کێلەکانی گۆڕەکانیان بنووسن.. دەبێت تەنیا ئەو ناوانە بنووسن، کە لە ڕەگەزنامە تورکییەکانیاندا نووسراون.

سەرکردایەتی هێزەکانی (جەندرما) لە شارۆچکەی (سیلوان) ی سەر بە شاری ئامەد لە باکووری کوردستاندا، پەیوەندییان کردوون بە خاوەن و بە کەسوکاری شەهیدان و مردووە نێژراوەکانی کورد لەو شارۆچکەیەدا.. ئەو شەهیدانەش لە لایەن سوپا و میتی زۆڵ و پۆلیسی تورکیاوە، بە ناڕەوا شەهید کراون.. بانگیان کردوون بۆ دایرەی پۆلیسی سیلوان و فرمانیان پێکردوون.. کێلەکانی گۆڕەکانی مردووەکانیان بڕووخێنن و بە کێلی تر بیان گۆڕن، نابێت هیچ پیتێکی کوردی کە لە زمانی تورکیدا نییە بەکاربهێن.. ناشبێت هیچ

نازناوەکی کوردی لەسەر کێڵەکانی گۆڕەکانیان بنووسن. تەنیا ئەو ناوانە بنووسن، کە لە ڕەگەزنامەکانیاندا نووسراون.. ئەمە فەرمانە و دەبێت جێبەجێیان بکەن.
بەشێکی زۆری خاوەن و کەسوکاری مردووە بانگکراوەکان، ئەم بڕیارە شۆڤێنیانەیان ڕەتکردەوە.. هەر لە ناو دایرەی پۆلیسی سیلواندا، جەندرمە دڕندەکان کەوتنە لێدان و ئەشکەنجەدانی ئەو خێزانانە و هەڕەشەی زیندانی کردنیان لێکردوون.. مۆڵەتی چەند ڕۆژێکی کەمیان بۆ دیاری کردوون.. کە دەبێت ئەو کێڵە گۆڕانەیان بشکێنن و وێنەی کێڵە شکاوەکانیشیان بۆ بهێنن.. تا دڵنیابن کە شکاندوویانن.. هەڕەشەی ئەوەشیان لێکردن، گەر نەیان شکێنن.. ئەوا ئەمە ئەو کێڵانە دەشکێنن و گۆڕەکانیشیان لە بنەوە هەڵدەتەکێنین و تەرمی مردووەکانیشتان کەس نازانێت کە لە کوێدا فڕێیان دەدەین.
نامەردی و بێڕێزیکردن بە گۆڕی مردووان، لە تورکیادا نەبێت، لە هیچ وڵاتێکی تری جیهاندا بێڕەوشتی وا نەکراوە.. ئەمە پێچەوانەی هەموو یاسا و ڕێسا و ڕەوشتێکە.
پێشتریش ڕژێمی تورکیا، بڕیاری ئەوەی دەرکردبوو، کە هەموو نووسینێکی هەڵواسراو (لافیتە) بە زمانی کوردی قەدەغەیە.. ناشبێت هیچ خولێک بۆ فێربوونی زمانی کوردی بکرێتەوە.. لە تورکیادا، لە زمانی تورکی زیاتر، بە فەرمی ڕێ بە بەکارهێنانی هیچ زمانێکی تر نادرێت. ئەمەش شتێکی تازە نییە لە تورکیادا لە ئەتاتۆرکی ڕەگەزپەرستی گۆڕ بەگۆڕەوە، تا دەگاتە ئەردۆگانی ڕەگەزپەرست و ستەمکار، زمانی کوردی قەدەغە کراوە.. تا ئەمڕۆش خوێندن و بە کوردی نووسین لە تورکیادا بە تاوان دادەنرێت.
لە ساڵی (١٩٩١) دا، ژنە سیاسەتمەدار و تێکۆشەر و قارەمانی کوردمان (لەیلا زانا) کە لە ساڵی (١٩٦١) لە شارۆچکەی (سیلوان)ی سەر بە شاری (ئامەد) لەدایک بووە. یەکەمین ئافرەتی پەرلەمانتاری کوردە لە پەرلەمانی تورکیا، خۆی شەش پەرلەمانتاری کورد (سەلیم ساداک، ئۆرهان دۆغان، خەتیب دیجلە، زوبێر ئایدا، بەشار کاباش) لە ڕێوڕەسمی سوێندخواردنی پەرلەمانی تورکیادا، لەیلا زانا یەکەم کەس بوو کە بە زمانی کوردی سوێندی پەرلەمانی خوارد. هاوڕێ پەرلەمانتارەکانیشی بە دوای ئەودا ئەوانیش بە کوردی سوێندیان خوارد.. لەیلا لە شێوەی هەر سێ ڕەنگەکانی ئاڵای کوردستانیش ناوچەوان بەستێکی بە ناوچەوانییەوە بەسێت.. بەمەش عەرشی تورکیا هەژاند و بوو بە سیمبولێکی سیاسی و بە هێمایەکی نەمری ئازایی و دلێری و بوێری ژنانی کوردمان.
تورکیا ئەم سوێندخواردنەی لەیلا زانا و هاوڕێکانی بە زمانی کوردی، بە نایاسایی و بە تاوان دا.. لەیلا زانا و سەلیم ساداک هەر

یەکەیان بە پانزە ساڵ زیندانی سزادران. دوای ئەوەی کە بە ماوەی دە ساڵ لە زینداندا مانەوە.. لەسەر فشاری پەرلەمانی ئەوروپی، تورکیا ناچاربوو کە لەیلا زانا و هاوڕێکەی ئازاد بکەن.
عەلی باباجان سەرۆکی (پارتی دیموکراسی و پێشکەوتن) کە کورتکراوەکەی (دیڤا) یە، بە زمانی تورکی بە واتای (چارەسەر) دێت.. لە یەکەمین وتاریدا، لە یەکەمین کۆنگرەی راگەیاندنی دامەزراندنی پارتەکەیدا،وتی: دەبێت دەستوور هەموار بکرێتەوە و بگۆڕێت.
باباجان وتیشی: کێشەی کورد بە هۆی دەستوورەوە دروست بووە، کە تێیدا گەلێک لە بوونی بێبەشکراوە.. وتیشی: ئەگەر ئێمە مافەکانی گەلی کوردمان لە دەستووردا زامن کرد و بە مافەکانی خۆیان بگەن، ئیدی پەکەکەش نامێنێت.
باباجان توانجی لە ئەردۆگانی دیکتاتۆر گرت و وتی: تورکیا شوێنی دیکتاتۆریەت نییە.
عەلی باباجان لە بارەی دژایەتیکردن و توندوتیژی نواندن، بەرانبەر بە زمانەکانی تر لە تورکیادا، بە راست و رەوا نازانن، جەختی لەسەر ئەوە کرد، کە خوێندن و رۆشنبیری بە زمانە جیاوازەکانی نەتەوەکانی تر لە تورکیادا، مافێکی مرۆڤایەتی بنەڕەتییە و پێویستییەکی پەروەردەییە.. پێویستە دەستکاری دەستوور بکرێت، تا هەموو هاوڵاتیان لە نەتەوەکانی تر زمانی دایکیان بەکاربهێنن.
عەلی باباجان: دیموکراتی دەبێت فاکتەری سەرەکی بێت، لە چارەسەرکردنی کێشەی کورد. ئەو بەڵێنیشی دا، کە رێ بە نەتەوەکانی تر دەدەن، کە پابەند نەبن بە زمانی تورکییەوە.. بە ئازادی زمانی رەسەنی خۆیان بەکاربهێنن.
باباجان وتیشی: دانانمان بە مافەکانی کورد بە (پەکەکە)وە گرێ نادەین، بەڵکو دان بە هەموو مافەکانیاندا دەنێین.
بەشێک لە سیاسەتمەدارانی باڵای تورک، پێیان وایە کە کێشەی کورد لە کێشەیەکی ناوخۆییەوە بووە بە کێشەیەکی ناوچەیی و نێودەوڵەتی.. بە لەشکرتاری و داپڵۆسین و سەرکوتکردن و کوشتن و بڕین و بەندکردن، چارەسەری کێشەی کورد ناکرێت.. بەڵکو لە رێی دانووسان و گفتوگۆ و دانان بە مافە نەتەوەییەکانی کورد دێتە چارەسەرکردن.

بە تورک بە مافی خۆی دەزانێت کە بە زمانی تورکی بخوێنێ و بنووسێ و بدوێت، ئەی بۆ ئێمەی پێنجا ملیۆن کورد کە خاوەنی زمانی تایبەتی خۆمانین. مافی ئەوەمان نەبێت، کە بە زمانی باوباپیرانمان، زمانی رەسەنی کوردیمان بخوێنین و بنووسین و بدوێین..؟ ئەم مافە بە ئەوانی تورک رەوایە و بە ئێمەی کورد ناڕەوایە. یا بانێکە و دوو

هەوایە؟

بە کەمینەیەکی تورکمان لە شاری هەولێر و کەرکووکدا، بە زمانی تورکی و بە لاتینی تورکی دەخوێنن و دەنووسن و زانکۆیان هەیە.. ئەی بە زیاتر لە (بیست و پێنج) ملیۆن کورد لە باکووری کوردستاندا، نەک بۆیان نییە کە بە زمانی کوردی بخوێنن و بنووسن، بەڵکو تەنانەت ئەو مافەشیان پێ ڕەوا نابینن، کە لە خاکی کوردستاندا، نەک لە خاکی تورکیادا، لەسەر کێلەکانی گۆڕەکانی شەهیدان و مردووەکانیان، بە لاتینی کوردی ناو و نازناوی شەهیدەکان و مردووەکانیان بنووسن..؟!

ئەم تاوانە قێزەوەن و نامەردییانە و نامرۆیانەی تورکیا، نە یەکەمین تاوان و بێڕەوشتییانە، نە دوا تاوانیشیان دەبێت.. تاوانی زۆری لەمە نامەردیتریان دەرهەق بە شەهیدان و مردووانی گەلی کوردمان ئەنجام داون. بۆ نموونە:
زانا و مامۆستای گەورە و بەناوبانگی کوردمان (سەعید نەورەسی: ١٨٧٦ــ ١٩٦٠) کە بە (بەدیعولزەمان) ناسراوە، کە لە ساڵی (١٩٦٠) دا کۆچی دوایی کرد، لە شاری ماردین لە باکووری کوردستان، بە خاکیان سپارد.. لە دوای چوار مانگ لە ناشتنی، جەندرمەی تورکیا هاتن و قەدەغەکردنی هاتوچوونیان لە شاری (ماردین) دا راگەیاند. تەرمەکەی (سەعید نەورەسی) یان، لە گۆڕەکەی دەرهێنا و بە فڕۆکەیەک بردیان.. ئەوسا و ئێستاش کەس نازانێت چیان لە تەرمەکەی کرد!
لە ساڵی (٢٠١٦) دا، جەندرمەی تورکی، بە بڕیاری وەزیری ناوخۆی تورکیا، تەرمی (٤٩) شەهیدی گەریلاکانی کوردیان، لەناو گۆڕستانی (چیای باگۆن) ی نزیک شاری ماردین لە گۆڕەکانیان دەرهێنان.. کەس نازانێت بۆ کوێ بردیانیان و چیان لێکردوون.
ئەمساڵیش، هەر بە بڕیاری وەزیری ناوخۆی رژێمی تورکیا، لە ناوچەی (کارزان) لە باکووری کوردستان، جەندرمەکانی سوڵتان ئەردۆگانی ئیسلامی تەرمی (٢٦٧) گەریلای شەهیدیان لە گۆڕەکانیان دەرکرد و گۆڕەکانیان تێک دان.. بۆ ئەوەی ئاگاداری خاوەنی شەهیدەکان بکەنەوە. کەسیش نازانێت تەرمەکانیان بۆ کوێ بردن و چیان لێکردوون!
هەر وەزیری ناوخۆی تورکیا، بڕیاری ئەوەشی دەرکردووە، کە سەرجەم گۆڕستانەکانی شەهیدانی باکووری کوردستان، کە ژمارەیان (١٤) گۆڕستانە هەر هەموویان بڕووخێنن و تەرمی شەهیدەکانیش لە گۆڕەکانیاندا دەربکەن و بیان بەن و لە شوێنێکی نەزانراودا. خۆیان دەزانن چیان لێدەکەن.

بە دووریشی مەزانن، کە وەزیری ناوخۆی رژێمی تورکیا، ئەو بڕیارەش دەربکات، کە گۆڕی (مــەم و زیــن) یش، کە لە شاری (بایەزید) لە بــاکووری کوردســتان دایە، ئەو گۆڕەش هەڵبتەکێــنن. چــونکە هەمــوو تاوان و رەفتارێکی ناشیرینیان لێدەوەشێتەوە.
ئەمــانەیە نــامەردی و تــاوانە قێزەوەنەکــانی، ســەڵتان ئەردۆگــانی دیکتاتۆر و نەژادپەرستی سەرەکی (ئیخوانولشەیاتین) و سەرکردەی جــاشە ئیسلامییە بەکرێگیراوەکــانی سوریــا و لیــبیــا و کوردســتان. ئەردۆگانی دامەزرێنەری داعشی تیرۆریست. ئەمانەیە تاوانەکانی پــارتی نــاداد و ناگەشەپێــدانی ئەردۆگــان. ئەمــانەیە ئــازادی و یموکراتی و رێزگرتنی تورکیا لە مافەکانی مرۆڤ. هەرگیز لە وێنەی نامەردی و دڵڕەقی و رقڕەشی و رەگەزپەرستی تورک لە جیهاندا نەبووە و نییە. مەگەر تەنها شۆڤێنی عەرەبی و ئاخوندەکانی سێدارە، لە هاوشێوەی ئەردۆگان و تورکیا رەگەزپەرست دابن، ئەوانیش هاوپیلان و هاوتاوانن و هاوڕەگەزپەرستن، ئەوانیش تاوانێکی زۆریان دەرهەق بە گەلی کوردمان کردوون و دەیکەن. هەموو کاتێکیش ئەم داگیرکەرانەی کوردستان پێکەوە بە گەلەکۆمەیی تەگبیر و پیلانی کۆمەڵکوژی کوردیان داڕشتــوون و جێبەجێیــان کــردوون و تــا ئەمڕۆش هــاوپیلانن لە دژی بەدەستهێنانی مافەکانی کوردمان. سیاسەتی (پەرتکە و زاڵبە) و پیلانی کوشتنی کورد بە کوریان داڕشتوون.
ئەم تــاوانە قێزەوەنــانەی تورکیــا، بە ئەمڕۆ و بە دوێنێ نــاگەڕێنەوە. ئەمــانە لە باوبــاپیرە خــوێنڕێژ و داگیــرکەر و نامەردەکانی عوسمانییەکانیانەوە، بە میراتی بۆیان ماونەتەوە و بوونە بەشێک لە کولتووری بۆگەنیان و لە بێڕەوشتیان. شانازیش بەم تاوانانەیــانەوە دەکەن. کــورد دەڵێــت: مــردوو شەیتــان دەستی لە هەڵــدەگرێت. بەڵــام تورکیــای نــامەرد دەستیان لە مــردووی کــورد هەڵنەگرتــوون. مەبەســتی رژێمــی تورکیــا لەم تاوانــانە و کــارە چەپەڵانەیان. گۆڕبزرکردنی شەهیدانی کوردمانە. بێڕێزیکردن و سوکایەتی کردنە بە شەهیدان و بە مردووانی کوردمان. مەبەستیان ئازاردانی دەروونی کوردە. بەڵام لە هەمان کاتدا نامەردی و دڕنــدەیی و قێزەوەنــی خۆیــان دەردەخەن. سووکــایەتی و بێڕێــزی بە خۆیان دەکەن. نامەردیش هەر لە نامەرد دەوەشێتەوە. ئەم تاوانە قێزەوەنانەشیان دەچنە ناو تۆماری میژووی سەرتاپا رەش و قێزەوەن و بۆگەنیان. مێژوویەک کە لە تاوان و تراژیدیای خوێنڕشتن و دڕندەیی و نــامەردی و دزی و تاڵانــی و بێڕەوشتییــان بەرانبەر بە گەلانــی ئازادیخواز و مافخواز و ئاشتیخواز، هیچی تری تێدا نابینین. لە یەکەمین لاپەڕەی مێژووی تورکیاوە تا دوایەمین لاپەڕەیان، هیچ خەسڵەتێکی جوان و چاکە و پیاوەتی و مرۆڤایەتییان تێدا نین. تا

بیانکەن بە منەت بەسەر گەلانی ترەوە.

بە هەزاران هەزار تف و نەفرەتیان لێبێت.. ئەی داگیرکەرانی نامەرد و دڕندە و نامرۆڤ.
بە توندی سەرکۆنەی ئەم تاوانە قێزەونانەی ئەردۆگان و رژێمە ڕەگەزپەرستەکەی دەکەین.. ئەو ڕۆژەش بە دوور نازانین، کە تەختی وەربگەڕێت و خۆی رژێمەکەشی رسوا و شەرمەزار و رووڕەش و سەرشۆڕ و چاوشۆڕ ببن و ببن بە پەندی زەمانە.

ڕەزا شوان
نەرویج: ٢٦/ئەپریل/٢٠٢٠